

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชน เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชน เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ผลการวิจัยจะสามารถก่อประโยชน์ได้ตามที่ประสงค์อย่างแท้จริง จึงออกแบบการวิจัยนี้ให้เป็นการวิจัยแบบผสม คือ เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับประชาชนและใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากคณะผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์ผลดังนี้ ผลจากการสัมภาษณ์ 4.1 แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย ตำบลแคราย และ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร 4.3 แบบสัมภาษณ์คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์และการแปลความหมาย ออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

4.1 แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย

จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จากการตรวจสอบสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

สภาพปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบัน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการจัดการขยะมูลฝอยตามแผนแม่บทขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย และพรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 โดยมีการดำเนินการจัดการขยะของ องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย แบ่งออกเป็น 3 สาย โดยทำการจัดเก็บ 1 ครั้ง/สัปดาห์/สถานที่ ใช้รถบรรทุกขยะ และวิธีฝังกลบ โดยบริษัทผู้รับเหมากำจัดขยะ มีการจำกัดการขยะครบวงจร จัดการขยะที่ต้นทางโดยวิธีแยกขยะเป็น 4 ประเภท (Four cans) โดยใช้หลัก 3R (Reuse, Recycle, Reduce) มีการส่งเสริมทำธนาคารขยะ การทำปุ๋ยหมัก มีคัดแยกขยะครัวเรือน โดยใช้ถุงคัดแยกประเภทขยะ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย มีรถบรรทุกขยะ

จำนวน 3 คัน รถบรรทุกขยะปริมาณ 6 ตัน จำนวน 3 คัน รถตูดสิ่งปฏิกูล จำนวน 1 คัน และมีพนักงานเก็บขยะกับรถบรรทุก จำนวน 3 คันมีพนักงานทั้งหมดจำนวน 12 คน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบาย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการขยะของชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ เพศ อายุ สถานะสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	167	41.75
หญิง	233	58.25
2. อายุ		
ต่ำกว่า 19 ปี	11	2.75
20 – 29 ปี	35	8.75
30 – 39 ปี	68	17.00
40 – 49 ปี	75	18.75
50 – 59 ปี	133	33.25
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	78	19.50
3. สถานะสมรส		
โสด	42	10.50
สมรส	324	81.00
อยู่กันแบบไม่แต่งงาน	14	3.50
หม้าย	11	2.75
หย่า/แยก	9	2.25
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	215	53.75
มัธยมศึกษาตอนต้น	61	15.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวท./ปกศ.ต้น	58	14.50
ปวส./อนุปริญญา/ปวท.	23	5.75
ปริญญาตรี	32	8.00
สูงกว่าปริญญาตรี	11	2.75
5. อาชีพ		
เกษตรกร/กสิกร	157	39.25
รับจ้างทั่วไป	104	26.00
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	25	6.25
ทำงานโรงงาน / บริษัทเอกชน	47	11.75
ค้าขาย / ทำธุรกิจส่วนตัว	44	11.00
ทำงานบ้าน / แม่บ้าน / พ่อบ้าน	23	5.75
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	46	11.50
5,001 – 10,000 บาท	65	16.25
10,001 – 15,000 บาท	175	43.75
15,001 – 20,000 บาท	34	8.50
20,001 – 25,000 บาท	26	6.50
มากกว่า 25,000 บาท	54	13.50

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
7. สถานภาพในชุมชน		
สมาชิกกลุ่มในชุมชน	34	8.50
ประชาชนทั่วไป	366	91.50
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 – 2 คน	67	16.75
3 – 4 คน	214	53.50
5 – 6 คน	72	18.00
ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป	47	11.75

จากตารางที่ 4.1 ประชาชนชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 และเพศชาย จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.75

อายุ ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 50 – 59 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 รองลงมา ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และ 40 – 49 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ

สถานะสมรส ส่วนใหญ่ สถานะสมรส จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 81 รองลงมา โสด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และหม้าย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น และ มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. / ปวท. / ปกศ. ต้น จำนวน 61 คน และ 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25 , 14.5 ตามลำดับ และปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75

อาชีพ ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม/กสิกร จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25 รองลงมา รับจ้างทั่วไป จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ทำงานโรงงาน/บริษัทเอกชน จำนวน 47 คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมา 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 และมากกว่า 25,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ตามลำดับ

สถานภาพในชุมชน ส่วนใหญ่ เป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 366 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 และสมาชิกกลุ่มในชุมชน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่วนใหญ่ มีสมาชิก 3 – 4 คน จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมา 5 – 6 คน จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และ สมาชิก 1 – 2 คน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบลแค ราย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ดังตาราง 4.2 – 4.5

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละ การจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะในครัวเรือน		
ใช่	388	97.0
ไม่ใช่	12	3.0
2. การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง		
แยกทุกครั้ง	367	91.8
ไม่ได้แยก	33	8.2
3. วิธีการจัดการขยะ		
กองบนพื้นดิน	4	1.0
ใส่ในหลุมขยะ	6	1.5
ฝังกลบ	2	0.5
เผา	8	2.0
ส่งต่อให้ อบต.	380	95.0
4. ช่วงเวลารถขยะของเทศบาลมาเก็บขยะ		
18.00 น. (หกโมงเย็น) – 24.00 น. (เที่ยงคืน)	84	21.0
05.00 น. (ห้าโมงเช้า) – 06.00 น. (หกโมงเช้า)	213	53.3
06.00 น. (หกโมงเช้า) – 12.00 น. (ช่วงเวลาเที่ยงวัน)	95	23.7
นาน ๆ เข้ามาเก็บสักครั้ง	8	2.0

จากตารางที่ 4.2 ประชาชนชุมชนตำบลแคราย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะในครัวเรือน จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97.0 และไม่มีส่วนในการลดปริมาณขยะในครัวเรือน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง ส่วนใหญ่ คัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง จำนวน 367 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 และคัดแยกขยะก่อนทิ้ง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2

วิธีการจัดการขยะ ส่วนใหญ่ ส่งต่อให้ อบต. จำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 รองลงมาเผา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และใส่ในหลุมขยะ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ช่วงเวลารถขยะของอบต. มาเก็บขยะ ส่วนใหญ่ 05.00 น. (ห้าโมงเช้า) – 06.00 น. (หกโมงเช้า) จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมา 06.00 น. (หกโมงเช้า) – 12.00 น. (ช่วงเวลาเที่ยงวัน) จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 และ 18.00 น. (หกโมงเย็น) – 24.00 น. (เที่ยงคืน) จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำแนกตามวิธีการทิ้งขยะในครัวเรือน

วิธีการทิ้งขยะในครัวเรือน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. แยกขยะที่ขายได้และไม่ได้ก่อนทิ้ง	3.94	.837	มาก
2. ทิ้งรวมกันในถุงเดียวกัน	2.95	1.005	ปานกลาง
3. แยกถุงขยะตามแต่ละประเภทก่อนทิ้ง	3.05	1.024	ปานกลาง
ภาพรวม	3.32	.961	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำแนกตามวิธีการทิ้งขยะในครัวเรือน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = .961) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ ลำดับแรก แยกขยะที่ขายได้และไม่ได้ก่อนทิ้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = .837) รองลงมา แยกถุงขยะตามแต่ละประเภทก่อนทิ้ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 1.024) และทิ้งรวมกันในถุงเดียวกัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$, S.D. = 1.005) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำแนกตามประเภทขยะ

ประเภทขยะ	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ผัก ผลไม้ เศษอาหาร	3.49	1.057	มาก
2. ก่อ่ง กระดาษ และหนังสือพิมพ์	2.77	1.017	ปานกลาง
3. ขวด กระจก และถุงพลาสติก	2.77	1.069	ปานกลาง
4. ก่อ่งโฟม และวัสดุที่ทำมาจากโฟม	2.78	1.021	ปานกลาง
5. เศษไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ และดอกไม้	3.18	1.118	ปานกลาง
6. วัสดุที่ชำรุดแล้ว เช่นโต๊ะ เก้าอี้ และตู้	2.02	.913	น้อย
7. ขวดแก้ว หลอดไฟ และกระจก	2.40	1.065	น้อย
8. เศษเหล็ก โลหะ และกระป๋องอะลูมิเนียม	2.14	1.002	น้อย
ภาพรวม	2.69	1.033	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำแนกตามประเภทขยะ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.69$, S.D. = 1.033) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ ลำดับแรก ผัก ผลไม้ เศษอาหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 1.057) รองลงมา เศษไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ และดอกไม้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 1.118) และก่อกองโฟม และวัสดุที่ทำมาจากโฟม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$, S.D. = 1.021) ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้าย วัสดุที่ชำรุดแล้ว เช่นโต๊ะ เก้าอี้ และตู้ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.02$, S.D. = .913)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำแนกตาม ลักษณะขยะที่ทิ้ง

ลักษณะขยะที่ทิ้ง	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ใส่ถังขยะวางไว้หน้าบ้าน	3.92	.930	มาก
2. ใส่ถุงดำรวมกันนำมาไว้ในถังขยะหน้าบ้านหรือวางไว้หน้าบ้าน	2.93	1.054	มาก
3. คัดแยกขยะใส่ถุงดำนำมาไว้ในถังขยะหน้าบ้านหรือวางไว้หน้าบ้าน	2.99	1.048	มาก
ภาพรวม	3.28	1.023	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำแนกตามลักษณะขยะที่ทิ้ง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 1.023) และหากพิจารณาเป็นรายข้อ ลำดับแรก ใส่ถังขยะวางไว้หน้าบ้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = .930) รองลงมา คัดแยกขยะใส่ถุงดำนำมาไว้ในถังขยะหน้าบ้านหรือวางไว้หน้าบ้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.99$, S.D. = 1.048) และใส่ถุงดำรวมกันนำมาไว้ในถังขยะหน้าบ้านหรือวางไว้หน้าบ้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.93$, S.D. = 1.054) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะ

1.1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ

ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าขยะเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่เราไม่ต้องการ ที่เป็นของแข็งหรืออ่อน มีความชื้น ได้แก่ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงวัตถุอื่น สิ่งใดที่เก็บกวาดได้จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็งของเหลวหรือ ปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว อัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค อาหาร ที่อยู่อาศัย เป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาของขยะ ขยะเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีผลต่อสุขภาพอนามัย ขยะหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม นับเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไข ปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง และ โรคผิดปกติทางพันธุกรรม เป็นต้น

บ้านเรือนที่มีขยะรกรุงรังอยู่ภายในบ้านเรือนบริเวณบ้าน นอกจากจะดูสกปรกไม่น่าดูอยู่แล้ว ก็ยังเป็นที่ชุมนุมของหนู แมลงวัน แมลงสาบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรคทางเดินอาหารมาสู่คน และยังก่อความรำคาญให้อีกด้วย

1.1.2 การยอมรับการปฏิบัติตามแนวทางการจัดการขยะ

ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นได้ว่า มีความรู้เรื่องแนวทางการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชุมชนอยากให้มีแนวทางการจัดการขยะภายในชุมชนแบบครบวงจร เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ และลดปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ต้น แก่ชุมชน ดังต่อไปนี้ ซึ่งต้องเน้นรูปแบบของการวางแผนจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของ การใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทางมีดังนี้ คือ

1. การลดปริมาณการผลิตของขยะ รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตมูลฝอยในแต่ละวันได้แก่

1.1 ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเติมใหม่ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาดและถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่ เป็นต้น

1.2 เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพมีห่อบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนาน และตัวสินค้าไม่เป็นมลพิษ

1.3 ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก

2. จัดระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่

2.1 รณรงค์ให้ประชาชนแยกของเสียนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก และโลหะ นำไปใช้ซ้ำ หรือนำไปขาย/รีไซเคิล ขยะเศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ย ในรูปปุ๋ยน้ำ หรือปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน

2.2 จัดระบบที่เอื้อต่อการทำขยะรีไซเคิล

2.2.1 จัดภาชนะ (ถุง/ถัง) แยกประเภทขยะมูลฝอยที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน

2.2.2 จัดระบบบริการเก็บโดย

1) องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย จัดเก็บเอง โดยการจัดเก็บแบ่งเวลาการเก็บ เช่น หากแยกเป็นถุง 4 ถุง ขยะย่อยสลายได้ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป ให้จัดเก็บขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปทุกวัน ส่วนขยะรีไซเคิลและขยะอันตราย อาจจัดเก็บสัปดาห์ละองค์ครั้งหรือตามความเหมาะสม

2) จัดกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ โดยการแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บและกำหนดเวลาให้เหมาะสม

3) ประสานงานกับร้านค้าที่รับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงในการรับซื้อขยะรีไซเคิล

4) จัดระบบตามแหล่งการเกิดขยะขนาดใหญ่ เช่น ตลาด โรงเรียน สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

2.3 จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือชาวชุมชนให้มีกิจกรรม/โครงการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ เช่น โครงการขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ เช่น ต้นไม้ ไข่ โครงการทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยอเอ็ม ขยะหอม ปุ๋ยหมัก โครงการตลาดนัดขยะรีไซเคิล โครงการธนาคารวัสดุเหลือใช้ โครงการร้านค้าสินค้ารีไซเคิล

2.4 จัดตั้งศูนย์รีไซเคิล หากพื้นที่ที่ปริมาณขยะเกิดขึ้นในแต่ละวันเป็นปริมาณมากๆ อาจจะมีการจัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะซึ่งสามารถจะรองรับจากชุมชนใกล้เคียง หรือรับซื้อจากประชาชนโดยตรงซึ่งอาจจะให้เอกชนลงทุนหรืออาจให้สัมปทานเอกชนก็ได้

3. การขนส่ง

3.1 ระยะทางไม่ไกลให้รถขนส่งขยะไปยังสถานที่กำจัดโดยตรง

3.2 ระยะทางไกลและมีปริมาณขยะมูลฝอยมากอาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่าย เพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขยะมูลฝอยลงสู่รถบรรทุกขนาดใหญ่

4. ระบบกำจัด

เนื่องจากขยะใช้ประโยชน์ใหม่ได้จึงควรจัดการเพื่อกำจัดทำลายให้น้อยที่สุด ควรเลือกระบบกำจัดแบบผสมผสานเนื่องจากปัญหาขาดแคลนพื้นที่ จึงควรพิจารณาปรับปรุงพื้นที่กำจัดขยะที่มีอยู่เดิมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กำจัดขยะ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดระบบคัดแยกขยะ

2. ระบบกำจัดผสมผสานหลาย ๆ ระบบในพื้นที่เดียวกัน ได้แก่ หมักทำปุ๋ย ฝังกลบ และวิธีอื่น ๆ เป็นต้น

1.1.3 ความรู้และทักษะด้านการคัดแยกขยะ

ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความรู้การคัดแยกขยะที่ถูกหลักในระดับหนึ่ง คนในชุมชนไม่ค่อยมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับคัดแยกขยะมากนัก ทางชุมชนจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับคัดแยกขยะ จึงต้องหาความรู้และหาผู้ที่มีความรู้มาเสนอแนะแก่ชุมชน เพื่อจัดการคัดแยกขยะภายในชุมชนก่อนอื่นชุมชนต้องรู้จักประเภทของขยะก่อนที่จะทิ้งกันอยู่ทั่วไปมี 4 ประเภท ได้แก่

1. ขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหารและพืชผักที่เหลือจากการรับประทาน และการประกอบอาหาร สามารถนำไปหมักทำปุ๋ยได้

2. ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่สามารถนำไปขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/ อโลหะ

3. ขยะทั่วไป เป็นขยะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าในการนำไปรีไซเคิล เช่น ซอง บะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม ถุงขนม ถุงพลาสติก

4. ขยะพิษ หรือขยะมีพิษที่ต้องเก็บรวบรวมแล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี เช่น กระจก ยานพาหนะ หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย

การคัดแยกขยะไม่ให้มีคงเป็นไม่ได้ เพราะในชีวิตประจำวันเราต้องใช้สิ่งของที่เป็นเครื่องอุปโภค บริโภคจึงจำเป็นต้องมีของเหลือทิ้ง วิธีที่จะทำให้ขยะไม่ปัญหากับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ก็คือการลด การคัดแยกปริมาณขยะการทำให้ปริมาณขยะที่จะทิ้งลดลง อาจโดยการนำสิ่งที่เป็นขยะนั้น

กลับมาใช้ประโยชน์อีกหรือการลดปริมาณการใช้และให้เหลือสิ่งที่จะทิ้งเป็นขยะจริงเพียงพอที่ไม่สามารถนำใช้ประโยชน์อื่นได้อีก ดังนี้

1. การลดการใช้ หรือการลดขยะจากแหล่งที่เกิด โดยพยายามหลีกเลี่ยงหรือลดการเกิดขยะหรือมลพิษที่เกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก

2. การนำผลิตภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เป็นการนำวัสดุของใช้กลับมาใช้ในรูปแบบเดิมหรือนำมาซ่อมแซมใช้ หรือนำมาใช้ทำประโยชน์อื่น ๆ โดยแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ

3. การนำกลับมาผลิตใหม่ เป็นการคัดแยกวัสดุที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ออกจากขยะและรวบรวมใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าขึ้นใหม่หรือเรียกว่า รีไซเคิล

4. การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น กล่องโฟม การใช้งานหรือแก้วกระดาษ ยาฆ่าแมลง ควรใช้สมุนไพรเป็นสารกำจัด

5. การซ่อมแซมนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการซ่อมแซมวัสดุที่ใช้แล้วที่สามารถซ่อมแซมนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น การซ่อมแซมเสื้อผ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าชำรุด เป็นต้น

ขยะนี้วันจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนของประชากร ถ้าหากไม่มีการกำจัดและคัดแยกขยะให้ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ปัญหาความสกปรกต่าง ๆ ที่เกิดจากขยะจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ถ้ามองกันอย่างผิวเผินแล้ว ขยะนั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อมนุษย์มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อมนุษย์ยังอยู่ในขั้นที่ไม่รุนแรงมากนัก ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงไม่ชัดเจนเท่าใดแต่ในความเป็นจริงแล้วขยะจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก และจะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ด้วย ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เนื่องจาก

1. ขยะเป็นแหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ ยุง ฯลฯ และเป็นที่พักของหนูและสัตว์อื่น ๆ

2. ขยะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญ

3. ขยะที่ทิ้งเกลื่อนกลาด ถูกลมพัดกระจัดกระจายไปตกอยู่ตามพื้น ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นสกปรก ขาดความสวยงาม เป็นที่รังเกียจแก่ผู้พบเห็น และผู้ที่อาศัยบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ขยะที่ตกอยู่หรือถูกทิ้งลงในคูคลอง หรือทางระบายน้ำ จะไปสกัดกั้นการไหลของน้ำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรกและเกิดการเน่าเสีย

4. น้ำเสียที่เกิดจากกองขยะที่กองทิ้งไว้ เป็นน้ำเสียที่มีความสกปรกสูงมากซึ่งมีทั้งสารอินทรีย์ สารอนินทรีย์เชื้อโรค และสารพิษต่าง ๆ เจือปนอยู่ เมื่อน้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยไหลไปตามพื้นดิน บริเวณใด ก็จะทำให้บริเวณนั้นเกิดความสกปรก และความเสื่อมโทรมของพื้นดินและอาจเปลี่ยนสภาพทำให้ดินมีคุณสมบัติเป็นดินด่างหรือดินกรดได้ ในกรณีที่น้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยไหลลงสู่แหล่งน้ำก็จะทำให้คุณภาพน้ำเสียไป ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำผิวดินหรือแหล่งน้ำใต้ดินก็ตาม ล้วนเป็นอันตรายต่อผู้ใช้น้ำและสิ่งที่มีชีวิตที่อาศัยในแหล่งน้ำ

5. ขยะทำให้เกิดมลพิษแก่อากาศ ขยะที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน หรือที่กองทิ้งไว้ในแหล่งกำจัดซึ่งไม่มีการฝังกลบ หรือขณะที่ทำการเก็บขนโดยพาหนะที่ไม่มีการปกปิดอย่างมิดชิด ขยะเหล่านั้นส่งกลิ่นเหม็นน่ารังเกียจออกมาเศษชิ้นส่วนของขยะสามารถปลิวไปในอากาศ ทำให้เกิดความสกปรกแก่บรรยากาศ ซึ่งมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์และความสกปรกให้กับบริเวณข้างเคียงได้นอกจากนี้ขยะที่กอง

ทิ้งไว้นาน ๆ จะมีก๊าซที่เกิดจากการหมักขึ้นได้แก่ก๊าซชีวภาพ ซึ่งติดไฟหรือเกิดระเบิดขึ้นได้ และก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ที่มีกลิ่นเหม็น

1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับขยะ

1.2.1 การร่วมมือแก้ไขปัญหา

1) รมรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการร่วมมือกันแก้ปัญหา ซึ่งได้แก่ (1) ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่สลายตัวยากและก่อปัญหาได้นาน เช่น พลาสติกและโฟม แม้ขยะสองชนิดนี้จะมีอันตรายโดยตรงต่อมนุษย์น้อย แต่จะก่อปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อมได้มาก เพราะพลาสติกต้องใช้เวลาระมาณ 40 ปีจึงจะสลายตัวไปตามธรรมชาติ ในกรณีของโฟมนั้น นอกจากสลายตัวได้ช้าแล้ว กระบวนการผลิตยังมีการใช้ซีเอฟซี ซึ่งเป็นสารที่ทำลายชั้นโอโซนของบรรยากาศ และปัจจุบันนี้ประเทศเรายังไม่สามารถนำโฟมมาผลิตใช้ใหม่ได้อีก จึงควรใช้ใบตองหรือถุงกระดาษซึ่งสลายตัวเร็วกว่าแทนการใช้ถุงพลาสติก ใช้กระดาษแทนโฟมในการประดิษฐ์ตัวอักษร และใช้กระเบื้องที่ทำจากดินและใบกล้วยแทนจากการทำจากโฟม (2) ทิ้งขยะลงในถังหรือภาชนะที่จัดเตรียมไว้อย่างเป็นกิจนิตย (3) ควรมีถังขยะประจำบ้าน พร้อมทั้งแยกถังตามประเภทหรือชนิดของขยะ เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะทั่วไป กระดาษ หรือขยะเพื่อการรีไซเคิลที่เป็นแก้ว พลาสติก และโลหะ โดยแต่ละถังควรใช้ถุงพลาสติกสำหรับรวบรวมขยะมูลฝอยโดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการเก็บไปทำลายหรือใช้ประโยชน์

2) กำจัดขยะอย่างถูกต้องและเหมาะสม วิธีกำจัด มี 4 วิธี คือ (1) การกองไว้ให้เน่าเปื่อยหรือแบบทิ้งปล่อยไว้กับขยะที่เน่าเปื่อยง่าย มีปริมาณน้อย โดยกองให้ห่างไกลจากชุมชน เสียค่าใช้จ่ายน้อยแต่แลดูสกปรก เกิดกลิ่น อาจเกิดมลพิษกับดินและน้ำ (2) การฝังกลบ ที่ฝังจะต้องอยู่ไกลจากชุมชน หลุมมีขนาดกว้าง 2 - 4 เมตร ยาว 6 - 12 เมตร มีการกรุกันหลุมอย่างดี เพื่อไม่ให้ของเหลวจากกองขยะซึ่งอาจจะมีเชื้อโรคอยู่ซึมถึงน้ำใต้ดินได้ เมื่อทิ้งขยะเต็มแล้วควรกลบดินหนา 150 - 100 เซนติเมตร และต่อท่อระบายน้ำซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ ก๊าซมีเทน เพื่อป้องกันการระเบิดหรือลุกไหม้ แต่ปัญหา คือ ในเมืองใหญ่ๆ อาจจะหาที่ฝังกลบได้ยาก (3) การเผา ควรใช้ระบบกำจัดแบบเตาเผา เพื่อทำลายขยะที่ไหม้ไฟได้โดยไม่ก่อให้เกิดสารพิษ ไม่ควรใช้กับพวกโฟม ถุงพลาสติก ท่อพี.วี.ซี. วิธีนี้จะเสียค่าใช้จ่ายในการคัดแยกขยะและวัสดุเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น เตาเผาควรเป็นชนิดที่ไม่เกิดควัน ใช้อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียสหรือมากกว่า และมีอุปกรณ์ดักมลสารก่อนปล่อยสู่บรรยากาศ (4) การนำมาใช้ประโยชน์ เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากจะช่วยประหยัดทรัพยากรได้มาก โดยเลือกขยะไปใช้ประโยชน์ได้ในหลายลักษณะ คือ

- การนำไปใช้อีก (Reuse) เช่น นำถุงพลาสติกและขวดที่ยังมีสภาพดีไปทำความสะอาดแล้วเก็บไว้ใช้

- การตัดแปลง หรือประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ประดิษฐ์งานศิลปะจากกระดาษพลาสติก แก้ว กิ่งไม้ ใบไม้ และแมลงที่ตายแล้ว

- การเวียนใช้ (Recycle) เป็นการนำขยะที่ใช้ได้อีก เช่น กระดาษ พลาสติก โลหะและแก้ว มาผลิตเป็นสิ่งของเครื่องใช้ชิ้นใหม่

1.2.2 การร่วมลดปริมาณขยะมูลฝอย

- 1) ส่งเสริมให้มีการลดปริมาณขยะ เพื่อลดภาระในการจัดการ ตัวอย่างได้แก่
 - (1) กำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้มีความทนทานหรือมีอายุการใช้งานนาน
 - (2) ลดการผลิตชิ้นส่วนที่ทำให้เกิดขยะโดยไม่จำเป็น เช่น ลดปริมาณกระดาษหรือพลาสติกห่อหุ้ม สินค้า
 - (3) ส่งเสริมให้มีการนำวัสดุใช้แล้วมาเวียนใช้มากขึ้น เช่น ขวด กระจก โลหะ อะลูมิเนียม กระดาษ พลาสติก เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเก็บทำลายและเป็นการประหยัดทรัพยากรอีกด้วย
 - (4) มีมาตรการในการเรียกคืนสิ่งที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์
 - (5) พิจารณาการเก็บภาษีมลพิษจากผู้ที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะในสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การร่วมคิด/วางแผน

การมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการจัดการขยะมูลฝอย โดยเห็นว่าทางชุมชน เปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคมในชุมชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและให้เห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานการจัดการขยะ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และเห็นว่าชุมชน ควรมีการวางแผนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ว่าถ้าหากชุมชนให้ความสำคัญกับการวางแผนว่าจะเลือกปฏิบัติสิ่งใดนั้น จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านนั้นๆ

1.2.4 การร่วมดำเนินการ

ประชาชนได้รับการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งธนาคารขยะ สถานที่หรือ จุดซื้อขายขยะมูลฝอยในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัดและ นอกจากนั้นชุมชน ยังมีการส่งเสริมการนำขยะที่ใช้แล้วนำกลับไปใช้ใหม่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม อบรมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ทางชุมชนจัดขึ้น มีการส่งเสริมแนะนำการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง หากมีการดำเนินการที่ดีก็จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างคล่องตัวและประชาชนให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น

1.2.5 การร่วมติดตามและประเมินผล

การรายงานผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยต่อชุมชน มีการวางแผนและกำหนดเวลาในการติดตามประเมินผล จากชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้สามารถลดปริมาณขยะได้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามผลและประเมินผลในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปได้ด้วยดีนั้น เมื่อดำเนินการแล้วต้องมีการประเมินผลและติดตามผลนั้นๆ เพื่อนำไปเป็นข้อเสนอแนะให้การดำเนินงานต่อไป

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบล
แคราย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร**

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ดังตาราง 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวน และร้อยละ การจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ตำบลแคราย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ประเภทขยะ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
1. หลอดไฟ		
ทิ้ง	290	72.5
เผา	2	.5
ฝังกลบ	6	1.5
ขาย	90	22.5
นำไปใช้ต่อ	12	3.0
2. เศษอาหาร / เศษผักผลไม้		
ทิ้ง	152	38.0
เผา	4	1.0
ฝังกลบ	38	9.5
ขาย	0	0
นำไปใช้ต่อ	206	51.5
3. เศษกระดาษ / หนังสือเก่า		
ทิ้ง	65	16.3
เผา	3	.8
ฝังกลบ	6	23.5
ขาย	319	25.0
นำไปใช้ต่อ	7	1.0
4. ถ้วยไฟฉาย / แบตเตอรี่		
ทิ้ง	196	49.0
เผา	6	1.5
ฝังกลบ	94	23.5
ขาย	100	25.0
นำไปใช้ต่อ	4	1.0
5. โฟม		
ทิ้ง	262	65.5
เผา	9	2.2
ฝังกลบ	75	18.8
ขาย	44	11.0
นำไปใช้ต่อ	10	2.5

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประเภทขยะ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
6. เศษผ้า		
ทิ้ง	227	56.8
เผา	18	4.5
ฝังกลบ	51	12.8
ขาย	39	9.8
นำไปใช้ต่อ	65	16.3
7. ใบไม้ / กิ่งไม้		
ทิ้ง	90	22.4
เผา	29	7.2
ฝังกลบ	137	34.3
ขาย	17	4.3
นำไปใช้ต่อ	127	31.8
8. ขวดแก้ว		
ทิ้ง	34	8.5
เผา	0	0
ฝังกลบ	5	1.3
ขาย	347	86.7
นำไปใช้ต่อ	14	3.5
10. เศษชิ้นส่วนของคอนกรีตกระเบื้อง		
ทิ้ง	245	61.2
เผา	0	0
ฝังกลบ	82	20.5
ขาย	45	11.3
นำไปใช้ต่อ	28	7.0
11. กระป๋องสเปรย์ / กระป๋องบรรจุสารเคมี		
ทิ้ง	198	49.4
เผา	5	1.3
ฝังกลบ	97	24.3
ขาย	95	23.8
นำไปใช้ต่อ	5	1.3
12. ขวดพลาสติก		
ทิ้ง	23	5.8
เผา	0	0
ฝังกลบ	4	1.0
ขาย	359	89.8
นำไปใช้ต่อ	14	3.4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ประเภทขยะ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
13. ถุงพลาสติก		
ทิ้ง	204	51.0
เผา	6	1.4
ฝังกลบ	23	5.8
ขาย	131	32.8
นำไปใช้ต่อ	36	9.0
14. ซากสัตว์ / มูลสัตว์		
ทิ้ง	64	16.0
เผา	16	4.0
ฝังกลบ	121	30.3
ขาย	10	2.5
นำไปใช้ต่อ	189	47.2

จากตารางที่ 4.7 ประชาชนชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน พบว่า หลอดไฟ ส่วนใหญ่ ทิ้ง จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 รองลงมา ขาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และนำไปใช้ต่อ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

เศษอาหาร / เศษผักผลไม้ ส่วนใหญ่ นำไปใช้ต่อ จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมา ทิ้ง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 และฝังกลบ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

เศษกระดาษ / หนังสือเก่า ส่วนใหญ่ ขาย จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 79.8 รองลงมา ทิ้ง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และนำไปใช้ต่อ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

ถ่ายไฟฉาย / แบตเตอรี่ ส่วนใหญ่ ทิ้ง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมา ขาย จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และฝังกลบ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ตามลำดับ

โฟม ส่วนใหญ่ ทิ้ง จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา ฝังกลบ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และขาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ตามลำดับ

เศษผ้า ส่วนใหญ่ ทิ้ง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมา นำไปใช้ต่อ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และฝังกลบ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ

ใบไม้ / กิ่งไม้ ส่วนใหญ่ ฝังกลบ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมา นำไปใช้ต่อ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 และทิ้ง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 ตามลำดับ

ขวดแก้ว ส่วนใหญ่ ขาย จำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 รองลงมา ทิ้ง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และนำไปใช้ต่อ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

เศษชิ้นส่วนของคอนกรีตกระเบื้อง ส่วนใหญ่ ทิ้ง จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมา ฝังกลบ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และขาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ตามลำดับ

กระป๋องสเปรย์ / กระป๋องบรรจุสารเคมี ส่วนใหญ่ ทั้ง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมา ฝักรวม จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ตามลำดับ

ขวดพลาสติก ส่วนใหญ่ ชาย จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 รองลงมา ทั้ง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และนำไปใช้ต่อ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

ถุงพลาสติก ส่วนใหญ่ ทั้ง จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมา ชาย จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 และนำไปใช้ต่อ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

ซากสัตว์ / มูลสัตว์ ส่วนใหญ่ นำไปใช้ต่อ จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมา ฝักรวม จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 และทั้ง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

4.3 ผลการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ประเด็นที่ 1 หลักการ/วิธีการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย

จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย เกี่ยวกับหลักการ/วิธีการจัดการขยะในตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ปรากฏว่า ใช้หลักการ 3R (Reuse, Recycle, Reduce) มีการจัดการขยะแบบครบวงจร จัดการขยะที่ต้นทาง โดยวิธีแยกขยะ เป็น 4 ประเภท (Four cans) คือ การจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จะต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอย (Station) และให้มีการแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ ซึ่งแต่ทางเทศบาลได้นำการคัดแยกขยะโดยใช้ถังคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการรวบรวมใส่ถุงขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ เช่น

ถุงสีเขียว รวบรวมขยะมูลฝอยที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็วสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้

ถุงสีเหลือง รวบรวมขยะมูลฝอยที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม

ถุงสีแดง รวบรวมขยะมูลฝอยที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่าง ๆ

ถุงสีฟ้า รวบรวมขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟมและฟอล์ยที่เปื้อนอาหาร

การจัดเก็บขยะของตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จะแบ่งออกเป็น 3 สาย โดยแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บ การจัดเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง/สถานที่ มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน 5 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 6,713 คน

ด้านการขนส่ง ทางตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ใช้รถบรรทุกขยะ จำนวน 3 คัน รถบรรทุกขยะ 6 คัน จำนวน 3 คันและรถดูดสิ่งปฏิกูล จำนวน 1 คัน และการจ้างเหมาจากบริษัทเอกชนเพื่อนำไปฝังกลบต่อไป

ส่วนด้านการกำจัด ใช้วิธีคัดแยกขยะจากต้นทาง เช่น ขยะทั่วไป ซึ่งไม่สามารถย่อยสลายได้หรือใช้เวลานานในการย่อยสลาย เช่น โฟม กระจกพลาสติก เป็นต้น ขยะรีไซเคิล (Recycle) ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น ขวดพลาสติก กระจก ขวดแก้ว เศษเหล็ก กระดาษ เป็นต้น โดยขยะประเภทนี้สามารถนำกลับไป Recycle แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ไม่ต้องทำลายโดยเปล่าประโยชน์ ขยะอันตราย ขยะที่มีอันตรายหรือมีพิษ ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น ยาฆ่าแมลง หลอดไฟ แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ขวดยา กระจกสเปร์ย เป็นต้น โดยไม่ควรนำมารวมกับขยะชนิดอื่นโดยเด็ดขาดเพราะอาจจะทำให้เกิดอันตรายได้ ควรจะแยกออกจากขยะชนิดอื่นๆ เพื่อที่จะได้นำไปกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป และขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่ย่อยสลายได้ ส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติหรือสิ่งมีชีวิตซึ่งจะย่อยสลายได้ง่าย เช่น เศษอาหาร ผัก ผลไม้ เป็นต้น โดยขยะประเภทนี้สามารถนำไปทำปุ๋ยหมักต่อได้ ทางตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พยายามหาวิธีการกำจัดขยะทุกประเภทมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประเด็นที่ 2 จำนวนผู้ปฏิบัติงานและอุปกรณ์สำหรับการจัดการขยะของตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวนผู้ปฏิบัติ ดังนี้

1. พนักงานกวาด เก็บขยะ จำนวน 4 คน
2. พนักงานเก็บขยะ จำนวน 12 คน/รถบรรทุกขยะ จำนวน 3 คัน

อีกทั้งทาง องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีอุปกรณ์สำหรับการจัดการขยะมูลฝอย ดังนี้ รถบรรทุกขยะ รับน้ำหนัก 6 ตัน จำนวน 3 คัน รถบรรทุกขยะ จำนวน 3 คัน รถดูดสิ่งปฏิกูล จำนวน 1 คัน ไม้กวาด บังเต้าและวัสดุอื่นๆ ตามความจำเป็น

ประเด็นที่ 3 การวิเคราะห์สภาพปัญหาขยะในปัจจุบันและประเมินสภาพปัญหาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ปัญหา ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้ให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะมูลฝอยและมีการจัดโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับขยะต่างๆ มากมาย เช่น การอบรมให้ความรู้ โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล อบรมความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ โครงการธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชน และกิจกรรมแยกขยะที่ต้นทาง โดยการนำของเหลือใช้มาทำประโยชน์ เช่น ปุ๋ยหมัก เป็นต้น และคาดว่าในอนาคตถ้าทางองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ให้ความสำคัญกับการจัดการขยะชุมชนอย่างต่อเนื่อง ปริมาณขยะมูลฝอยจะมีปริมาณลดน้อยลง และต้องเตรียมหามาตรการรองรับหรือแนวทางในการแก้ไขที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องและทันต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ประเด็นที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย มีแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ลดปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด โดยการเพิ่มรอบการจัดเก็บขยะของพนักงานเก็บขยะทำให้ขยะมูลฝอยตกค้างน้อยที่สุด และหาสถานที่รองรับในการ

ทั้งขยะในปัจจุบันให้เพียงพอ โดยการจัดเตรียมสถานที่รองรับขยะมูลฝอยแห่งใหม่รองรับขยะมูลฝอยในอนาคต และส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะจากต้นทางเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดปริมาณขยะให้มากที่สุด และนำขยะไปใช้ประโยชน์สูงสุด รวมถึงการบริหารจัดการ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก แสดงความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่ง ในการตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ ภาครัฐปฏิบัติงาน ด้วยความระมัดระวังและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อประชาชน การให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิมนุษยชนของประชาชน และความสามารถในการปฏิบัติงานของภาครัฐ ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างยั่งยืน เป็นเมืองที่สะอาด น่าอยู่ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

แนวทางการจัดการมูลฝอยอย่างครบวงจร

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร เริ่มตั้งแต่ระบบการเก็บรวบรวม การคัดแยก การนำกลับไปใช้ประโยชน์และรูปแบบศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยโดยรูปแบบศูนย์กำจัดรวมนั้น ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน ควรพิจารณารูปแบบของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรเพื่อดำเนินการจัดการในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ โดยเริ่มจากการสำรวจข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดต่างๆ และการคาดการณ์ในอนาคต ตลอดจนสัดส่วนหรือลักษณะองค์ประกอบของขยะมูลฝอยทางด้านกายภาพ เคมี และอื่นๆ โดยข้อมูลเหล่านี้นำไปใช้ในการวางแผนและออกแบบระบบการจัดการขยะมูลฝอยที่สามารถรองรับ ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดแยก การเก็บรวบรวม การขนส่ง การนำไปใช้ประโยชน์และการกำจัด โดยคำนึงถึงเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมรวมทั้งการคัดเลือกพื้นที่ รูปแบบของการบริหารจัดการ และมาตรการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยจัดให้มีการรณรงค์และนาระบบการนำวัสดุกลับคืนมาใช้ให้มากขึ้น พร้อมทั้งพิจารณาค่าลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านต่างๆ อย่างครบถ้วนตลอดการดำเนินการ

แนวทางการจัดการมูลฝอยอย่างครบวงจร เน้นรูปแบบของการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่างๆ ให้น้อยที่สุดสามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Reuse & Recycle) รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทางมี ดังนี้

1. การลดปริมาณการผลิตมูลฝอย รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตมูลฝอยในแต่ละวันได้แก่

- 1.1 ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเติมใหม่ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาดและถ่านไฟฉายชนิดประจุไฟใหม่ เป็นต้น
- 1.2 เลือกใช้สินค้าที่มีห่อบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนาน และตัวสินค้าไม่เป็นมลพิษ
- 1.3 ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก

2. จัดระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่

2.1 รณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนแยกของเสียนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก และโลหะ นำไปใช้ซ้ำหรือนำไปขาย/รีไซเคิล ขยะเศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ยในรูปปุ๋ยน้ำ หรือปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน

2.2 จัดระบบที่เอื้อต่อการทำขยะรีไซเคิล

2.2.1 จัดภาชนะ (ถุง/ถัง) แยกประเภทขยะมูลฝอยที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน

2.2.2 จัดระบบบริการเก็บโดย

1) ชุมชนจัดเก็บเอง โดยการจัดเก็บแบ่งเวลาการเก็บ เช่น หากแยกขยะเป็น 4 ถู คือ ขยะย่อยสลายได้ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป ให้จัดเก็บขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปทุกวัน ส่วนขยะรีไซเคิลและขยะอันตรายอาจจัดเก็บสัปดาห์ละครั้งหรือตามความเหมาะสม

2) จัดกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ โดยการแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บและกำหนดเวลาให้เหมาะสม

3) ประสานงานกับร้านค้าที่รับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงในการรับซื้อขยะรีไซเคิล

4) จัดระบบตามแหล่งการเกิดขยะขนาดใหญ่ เช่น ตลาด โรงเรียน สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

2.3 จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือนักเรียนให้มีกิจกรรม/โครงการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เช่น

2.3.1 โครงการขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ เช่น ต้นไม้ ไข่

2.3.2 โครงการทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยอีเอ็ม ขยะหอม ปุ๋ยหมัก

2.3.3 โครงการตลาดนัดขยะรีไซเคิล

2.3.4 โครงการธนาคารวัสดุเหลือใช้

2.3.5 โครงการร้านค้าสินค้ารีไซเคิล

2.4 จัดตั้งศูนย์รีไซเคิล หากพื้นที่ที่ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นในแต่ละวันเป็นปริมาณมากๆ อาจจะมีการจัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะมูลฝอย ซึ่งสามารถจะรองรับจากชุมชนใกล้เคียงหรือรับซื้อจากประชาชนโดยตรงซึ่งอาจจะให้เอกชนลงทุนหรืออาจให้สัมปทานเอกชนก็ได้

3. การขนส่ง

3.1 หากกระยะทางใกล้ ให้รถขนส่งขยะไปยังสถานที่กำจัดโดยตรง

3.2 หากเก็บกระยะทางไกลและมีปริมาณขยะมาก อาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่ายเพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขนขยะลงสู่รถบรรทุกขนาดใหญ่

4. ระบบกำจัด

เนื่องจากขยะมูลฝอยบางส่วนสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ จึงควรจัดการเพื่อกำจัดทำลายให้น้อยที่สุด ดังนั้นควรเลือกระบบกำจัดแบบผสมผสานเนื่องจากปัญหาขาดแคลนพื้นที่พิจารณาปรับปรุงพื้นที่กำจัดมูลฝอยที่มีอยู่เดิม และพัฒนาให้เป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอย

4.2 ระบบกำจัดผสมผสานหลายระบบในพื้นที่เดียวกัน ได้แก่ หมักทำปุ๋ย ฝังกลบ และวิธีอื่นๆ

มาตรการในการแก้ไขปัญหา

1. ด้านการจัดการ

1.1 ให้มีการจัดทำแผนหลักในระดับชุมชนและแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยระดับชุมชน ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

1.2 กำหนดมาตรการและเกณฑ์การปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ตั้งแต่การเก็บขนการขนส่ง และกำจัด เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ

1.3 กำหนดประเภทผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ผู้ผลิตต้องนำกลับคืน เพื่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย

1.4 ติดตามตรวจสอบและประเมินสภาพปัญหาจากการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน และแหล่งกำเนิดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

1.5 ให้ชุมชนมีการจัดเตรียมพื้นที่ที่เหมาะสม สำหรับใช้กำจัดขยะมูลฝอยในระยะยาว รวมทั้งให้มีการกำหนดไว้เพื่อการกำจัดขยะมูลฝอยด้วย

1.6 จัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ให้เป็นพื้นฐานเดียวกัน และสามารถเปรียบเทียบหรือปรับให้เป็นปัจจุบันได้

2. ด้านการลงทุน

2.1 จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้แก่ชุมชนในอัตรา 150 ลิตรต่อประชากร 350 คน และรถเก็บขนขยะมูลฝอยขนาด 10 ลูกบาศก์เมตรต่อประชากร 5,000 คน

2.2 ให้มีการลงทุนก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ และมีการใช้เครื่องจักรกลที่เหมาะสมกับลักษณะการใช้งานในพื้นที่ โดยชุมชนร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการ หรือรัฐสนับสนุนงบประมาณทั้งหมดหรือสมทบบางส่วนให้แก่ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ

2.3 ให้มีการปรับปรุงและฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิม ที่มีการดำเนินการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

2.4 ให้มีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยส่วนกลางที่สามารถใช้ร่วมกันได้ ระหว่างชุมชนหลายแห่งที่อยู่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีการนำระบบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบผสมผสาน มาประยุกต์ใช้

2.5 สนับสนุนให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดในชุมชน ได้แก่ ที่พักอาศัย สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์

2.6 ส่งเสริมการลงทุนแก่ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งธุรกิจเกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ประสานข้อมูลการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์

3. ด้านกฎหมาย

3.1 ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมจัดการขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับภาวะปัจจุบัน

3.2 กำหนดระเบียบข้อบังคับ มาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกลไกการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยและการลดปริมาณขยะ

4. ด้านการสนับสนุน

4.1 สนับสนุนให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจบริการด้านเก็บขน ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยในรูปของการว่าจ้าง การร่วมทุน หรือการให้สัมปทาน หรือรับจ้างควบคุมระบบกำจัดขยะมูลฝอย

4.2 สนับสนุนให้มีกิจกรรม เพื่อปลูกฝังทัศนคติและสร้างค่านิยมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองและการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง

4.3 ให้มีการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ด้านวิชาการและการบริหารจัดการแก่ประชาชนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

4.4 สนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอย

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ เพื่อให้มีระบบการจัดการที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามหลักวิชาการ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน การนำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรไปสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยมืออาชีพในการบริหารจัดการ อาจมีการจัดตั้งในรูปแบบของสหการ

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นจำเป็นต้องดำเนินการร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในโอกาสต่อไป และเป็น การแก้ไขปัญหาลักษณะอื่นเนื่องจากการจัดการขยะในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพและถูกหลัก สุขาภิบาล สามารถช่วยแก้ไขปัญหามลพิษที่ก่อกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนต่างๆ โดยเฉพาะชุมชนขนาดเล็ก และช่วยประหยัดงบประมาณ บุคลากร พื้นที่ในการทำจัดขยะมูลฝอย ทั้งนี้เพื่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพอนามัยของประชาชน

ประเด็นที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการขยะ

จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สมาชิกสภาเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการขยะ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการขยะ คือ ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น ประชาชนยังขาดจิตสำนึก ขาดวินัย และเครื่องนวัตกรรรมใหม่ๆ และบางสถานที่รถบรรทุกขยะไม่สามารถเข้าไปจัดเก็บขยะได้ และการจัดเก็บขยะยังไม่ทั่วถึง งบประมาณน้อย ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้ เพื่อจัดหาอุปกรณ์ พัฒนาการจัดการขยะแบบยั่งยืน ให้ทุกภาคส่วนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการจัดการขยะให้มากยิ่งขึ้น สร้างวินัย บังคับการใช้กฎหมาย สนับสนุนส่งเสริม ทรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ปลุกจิตสำนึก และบูรณาการร่วมกันทุกภาคี และทุกภาคส่วน และแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง